

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (доктор філософії)

галузь знань

08 Право

(шифр і назва галузі знань)

**спеціальність:
(спеціалізація):**

081 Право

(код і назва спеціальності (або спеціалізації))

освітня програма

«Право»

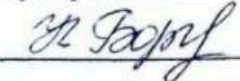
(назва освітньої програми)

форма навчання

денна

(денна / заочна)

КИЇВ-2025

РОЗРОБНИКИ: доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук Катерина БОРТНЯК
(підпис)

кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових і гуманітарних наук Зореслава ЗАХОЖАЙ
(підпис)

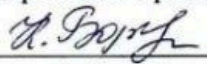
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
державно-правових і гуманітарних наук(назва)

Протокол № 2 від 04.09.2025 р .

Завідувач кафедри Зореслава ЗАХОЖАЙ
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми

д.ю.н, доцент кафедри державно-правових і гуманітарних наук

 Катерина БОРТНЯК
(підпис)

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код в ОНП	Педагогічна практика, ОК.11
2. Статус навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна обов'язкового компонента професійної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2 рік, 4 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	6 кредитів, 180 годин, 4 тижні
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	За графіком проведення консультацій викладачами кафедри
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Бортняк Катерина Василівна, докторка юридичних наук, доцентка кафедри державно-правових і гуманітарних наук
9. Контактна інформація викладача	bortniak.kateryna@tnu.edu.ua
10. Посилання на силабус на веб-сайті Університету	https://tnu.edu.ua/
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	<p>Педагогічна практика спрямована на закріплення й поглиблення вмінь здійснювати науково-методичний аналіз силабусів навчальних дисциплін, складати плани-конспекти занять, проводити аудиторні заняття, вдосконалювати навички Soft Skills.</p> <p>Педагогічна практика дає можливість аспірантам здійснити апробацію матеріалів дисертації та використати свій педагогічний доробок у майбутньому.</p>

Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Метою педагогічної практики є забезпечення особистісної готовності аспірантів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико-методологічні аспекти педагогічної діяльності, принципи її організації та форми проведення.

Виступаючи в якості інтегрального фактору між професійним навчанням та самостійною професійною діяльністю майбутніх фахівців, педагогічна практика вирішує декілька важливих завдань.

Основні завдання педагогічної практики:

1. Стимулювання та мотивування до практичного використання отриманих у процесі навчання теоретико-методологічних знань.

2. Надання умов для оволодіння навичками практичного застосування методологічних та методичних принципів організації та побудови ефективної викладацької діяльності.

3. Забезпечення можливості практичної реалізації знань з методики викладання у вищій школі.

4. Формування навичок ефективного педагогічного спілкування і взаємодії, з урахуванням психологічних особливостей студентського віку.

5. Мобілізація особистісного потенціалу застосування новаторського підходу до викладацької діяльності, набуття навичок та умінь ретроспективного аналізу результатів здійсненої праці.

6. Створення умов для повноцінної реалізації можливостей навчального процесу, творчого спілкування із професорсько-викладацьким складом, участі у науково-практичній діяльності ЗВО.

7. Розвиток педагогічних умінь та здібностей, активізація ресурсів особистісного самовдосконалення та

	професійної саморефлексії.
Пререквізити	«Методика викладання фахових дисциплін та методологія наукових досліджень», «Правові механізми дотримання академічної доброчесності та захисту інтелектуальних прав», усі освітні компоненти 1-4 семестрів
Постреквізити	
Формат проведення дисципліни	Аудиторний, он-лайн (за допомогою програми електронної комунікації Meet)

Зміст педагогічної практики

1. Навчально-методична діяльність

Ознайомлення з навчальними бакалаврською та магістерською програмами за спеціальністю 081 Право. Обрання навчальної дисципліни для викладання відповідно до тематики дисертації. Розробка силябусу навчальної дисципліни. Підготовка матеріалів для проведення аудиторних занять навчальної дисципліни. Розробка практичних завдань. Самостійне вивчення наукових джерел з педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, сучасних освітніх технологій. Ознайомлення з навчально-методичною базою кафедри та її технічним оснащенням.

2. Педагогічна діяльність

Проведення семінарських занять, лекцій, практичних занять. Підготовка та надання відповідей на питання студентів бакалаврської та магістерської програм, участь у дискусіях під час проведення занять.

Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі права професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК 01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 02. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

ФК 01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

ФК 02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

ФК 03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих.

ФК 04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності

ФК 05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних

правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації

ФК 06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

ФК 07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН 2. Вільно презентувати та обговорювати, з фахівцями в галузі права і нефхівцями, результати досліджень, наукову та прикладну проблематику права, державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних наукових виданнях.

ПРН 3. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН 5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

ПРН 6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

ПРН 7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

ПРН 8. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціальноекономічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

ПРН 9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ПРН 10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

ПРН 11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

Перелік орієнтовних завдань для проходження педагогічної практики

1. Навчально-методична робота

Завдання 1. Сформувати рекомендації для удосконалення силабусів дисциплін, що викладаються на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнів за спеціальністю 081 Право.

Завдання 2. Розробити рекомендації для практичних, семінарських занять навчальних дисциплін.

Завдання 3. Надати пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу у Таврійському національному університеті імені В. І. Вернадського.

2. Педагогічна діяльність

Завдання 1. Розробити програму навчальної дисципліни.

Завдання 2. Розробити сценарій практичного заняття.

Організація самостійної роботи аспірантів

Під час самостійної роботи здобувачі мають виконати завдання.

Напрацювати джерельну базу для планування і розробки планів- конспектів лекцій, практичних завдань.

Сформувати пропозиції і рекомендації до силабусів дисциплін. Підготувати звіт про проходження педагогічної практики.

Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Приєднання кожного здобувача до навчальної платформи Google Classroom, де розміщуються силабус, перелік дисциплін першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня, які можна обрати для проходження педагогічної практики. Ведеться оцінювання роботи аспірантів під час проведення лекцій, семінарських, практичних занять. Заняття проводяться за допомогою приєднання кожного аспіранта до програми Meet. Для цього кожний здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: - комунікації та опитувань, - виконання завдань самостійної роботи, - захисту результатів практики.

Політики дисципліни

Здобувачам третього рівня вищої освіти обов'язково відвідувати заняття за дисципліною, обраною для проходження практики, рекомендовано відвідувати інші заняття, засідання кафедри та інші заходи. На лекціях викладається теоретичний матеріал, потрібний для розвитку вміння структурувати текст, а також вміння виявити стратегічні вектори розвитку для напрацювання матеріалів дисертації.

За умови активної участі аспірантів у дискусіях розвиваються комунікативні навички, необхідні для виконання індивідуального завдання педагогічної практики і майбутнього публічного захисту результатів наукового дослідження.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному

університеті імені В.І. Вернадського.

Система оцінювання та вимоги

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна (заочна) форма навчання

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Сума
Навчально-методична робота			Педагогічна діяльність			
З 1	З 2	З 3	З 1	З 2	40	100
10	10	10	15	15		

З 1, З 2 – завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	зарах	A	відмінне виконання
80-89	зарах	B	вище середнього рівня
75-79	зарах	C	загалом хороша робота
66-74	зарах	D	непогано
60-65	зарах	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незарах	FX	необхідне перескладання
0-29	незарах	F	необхідне повторне вивчення курсу

Рекомендовані джерела інформації

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України: академічний курс : підручник / за ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 784 с.
2. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Артеменко І. В. Адміністративне право України : підручник. Харків : Право, 2019. 520 с.
3. Бортняк К. В. Адміністративно-правові засади контрольної діяльності в сфері науки : монографія. Київ : Саміт-Книга, 2024. 240 с.
4. Гетьман А. П., Колодій А. М. Філософія права : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 312 с.
5. Кармазіна М. В., Тертишник В. М. Методика викладання правничих дисциплін : навч. посіб. Київ : Алерта, 2018. 256 с.

6. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Загальна теорія права та держави : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 496 с.
7. Костицький В. Л. Етика юриста : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 284 с.
8. Малиновський В. Я. Державне управління: основи теорії та практики : підручник. Київ : Атіка, 2019. 568 с.
9. Панов М. І. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник. Харків: Право, 2021. 624 с.
10. Провадження у справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Петкова ; О. Г. Боднарчук, В. А. Бортняк, К. В. Бортняк та ін. Київ : КНТ, 2023. 197 с.
11. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Київ : Алерта, 2019. 520 с.
12. Соціальна робота : термінологічний словник / С. В. Петков, І. М. Копотун, К. В. Катеринчук та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 484 с.
13. Соціально-правова робота в силах оборони України : навч.-практ. посіб. / С. В. Петков, К. В. Бортняк, Т. П. Макарова та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 426 с.
14. Шаповал В. М. Конституційне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 480 с.
15. Шемшученко Ю. С. Правова система України: історія, стан та перспективи : монографія / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2021. 664 с.
16. Юзьков Л. П., Крестовська О. В. Методологія та організація наукових досліджень у праві : підручник. Одеса : Юридична література, 2020. 348 с.
17. Науково-практичний коментар Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» / С. В. Петков, І. М. Копотун, О. Г. Боднарчук та ін. Київ : Юрінком Інтер, 2026. 348 с.
18. Артемова Л. В. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 272 с.
19. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 384 с.
20. Зязюн І. А. Педагогіка вищої школи : підручник / за ред. І. А. Зязюна. Київ : Либідь, 2017. 608 с.
21. Кремень В. Г. Філософія освіти : підручник. Київ : Грамота, 2018. 544 с.
Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2017. 486 с.
22. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Львів : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
Бортняк К. В. Теоретичні засади визначення сутності державної політики в сфері науки. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2021. Вип. 31. С. 234–240.
23. Бортняк К. В. Теоретичне осмислення контрольно-наглядової функції держави в сфері науки. Академічні візії. 2022. Вип. 14. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/224>.
24. Бортняк К. В. Участь інститутів громадянського суспільства в здійсненні контрольно-наглядової діяльності в сфері науки. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2022. Вип. 33. С. 299–307.
25. Бортняк К. В. Особливості методологічних підходів у дослідженні

- контрольно-наглядової діяльності держави в сфері науки. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2022. Вип. 32. С. 353–361.
26. Бортняк К. В. Особливості функціонального забезпечення контрольно-наглядової діяльності в сфері науки в Україні. Академічні візії. 2023. Вип. 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/465>.
27. Бортняк К. В. Сучасні проблеми фінансового забезпечення контрольно-наглядової діяльності в сфері науки в Україні. Наше право. 2023. № 4.
28. Бортняк К. В., Добрянська Н. В., Захожай З. В. Академічна доброчесність як вагомий чинник якісної вищої освіти. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2025. Т. 36 (75), № 3. С. 179–183.
29. Bortnyak V., Bortnyak K., Khutoryni V. et al. Methodology and science foundation of modern jurisprudence : collective monograph. Boston : Primedia eLaunch, 2020. 264 p. DOI: 10.46299/isg.2020.MONO.LEGAL.I.

Інформаційні ресурси

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей : постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
5. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії : постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-п>
6. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії : постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п>
7. Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.02.2021 № 128. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0454-21>
8. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 28.10.2010 № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : наказ МОН України від 01.06.2017 № 600. URL: <https://mon.gov.ua>
10. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня : наказ МОН України від 20.07.2022 № 644. URL: <https://mon.gov.ua>
11. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 081 «Право» для другого

(магістерського) рівня : наказ МОН України від 20.07.2022 № 643. URL:
<https://mon.gov.ua>

ДОДАТКИ

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник практики від
підприємства

(посада)

(звання)

(підпис)

(прізвище, ініціали) (дата)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження практики аспірантом _____

(№ групи, найменування ЗВО)

(прізвище, ініціали)

(місяць, рік)

№ з / п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання	Підпис безпосереднього керівника практики
1				
2				
3				
4				
5				

Аспірант

(ініціали, прізвище)

(підпис)

(дата)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

Аспіранта _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

освітній рівень Доктор філософії

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081Право

курс, група _____

Аспірант _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу _____

Печатка підприємства, організації, установи _____
(дата)

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка
Підприємства, організації, установи _____
(дата)

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук (характеристика) і оцінка роботи
аспіранта на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

_____ 20__ рік

Відгук (характеристика) осіб, які перевіряли проходження
практики

**Висновок керівника практики від закладу вищої освіти
про проходження практики**

Дата складання заліку „_____” ____20__ рік

Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від ТНУ імені В.І Вернадського

(підпис)

(прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗВІТ

про проходження педагогічної практики на базі

(назва установи, заклад, де проходила практика)

Термін проходження

з _____ 20 року
по _____ 20 року

Виконав (ла) :

*аспірант(ка) 2 курсу
денного(заочного)*

відділення П.І.Б. _____

Керівник практики

Зміст звіту:

- 1. Опис виконаної аспірантом роботи,*
- 2. Відомості про виконання всіх завдань практики, включаючи індивідуальні завдання.*
- 3. Зауваження, пропозиції та побажання щодо проходження практики.*
- 4. зазначається ПІБ та особистий підпис аспіранта*